



Приложеният текст представлява актуална версия на нормативен акт. Този документ се предоставя от ТМА само с информационна цел за индивидуално ползване. За повече подробности по темата, включително консултантски услуги по внедряване на нормативната база и съответните стандарти, се обръщайте на телефон/факс (02) 951 6208 или E-mail: iso@tma-bulgaria.com. WEB: www.tma-bulgaria.com.

## ЗАКОН за техническите изисквания към продуктите

Обн., ДВ, бр. 86 от 1.10.1999 г., изм., бр. 63 от 28.06.2002 г., изм. и доп., бр. 93 от 1.10.2002 г., в сила от 2.12.2002 г., изм., бр. 18 от 25.02.2003 г., доп., бр. 107 от 9.12.2003 г., в сила от 10.06.2004 г.

Глава първа

### ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда:

1. (изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) реда за определяне на съществените изисквания към продуктите, които са предназначени за пускане на пазара и/или за пускане в действие;
2. (изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) задълженията на лицата, които пускат продукти на пазара и/или ги пускат в действие;
3. реда за определяне на правата и задълженията на лицата, които извършват дейностите по оценяване на съответствието на продуктите със съществените изисквания;
4. (нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) надзора на пуснатите на пазара и/или пуснатите в действие продукти;
5. (прецизна т. 4, изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) техническия надзор за спазване на техническите изисквания, правилата и нормите за устройство и безопасна експлоатация на съоръженията с повишена опасност.

Чл. 2. Този закон цели:

1. (изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) да създаде условия, които гарантират пускането на пазара и/или пускането в действие на продукти, които не застрашават живота и здравето на хората, безопасността на домашните животни, интересите на потребителите и опазването на околната среда и вещите;
2. да уеднакви съществените изисквания към продуктите със съществените изисквания, приети в Директивите на Европейския съюз от "Нов подход".

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Продукти, за които са определени съществени изисквания, се пускат на пазара и/или се пускат в действие само когато не застрашават живота и здравето на хората, безопасността на домашните животни, интересите на потребителите и опазването на околната среда и вещите, при условие, че са правилно монтирани, поддържани и се използват по предназначение.

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Пускането на пазара и/или пускането в действие на продукти, за които са определени съществени изисквания, се извършва след оценяване на съответствието им с тези изисквания.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Задължението да бъде оценено съответствието на продуктите по ал. 1 е на лицата, които ги пускат на пазара и/или ги пускат в действие. Лицата, които пускат продукти на пазара и/или пускат продукти в действие, са производители, вносители, упълномощени представители на производителите по ал. 3 или лица, които сглобяват, инсталират или извършват други действия, които могат да повлияят върху съответствието на продукта със съществените изисквания.

(3) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Производителят може да упълномощи писмено свой представител - местно лице, който е регистриран по Търговския закон, да действа от негово име за изпълнение на задълженията, свързани с пускането на пазара и/или пускането в действие на продуктите.

Чл. 4а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лицата, които пускат продукти на пазара и/или ги пускат в действие, са длъжни да посочат наименованието и адреса си на управление върху продукта, а когато това е невъзможно - върху опаковката му и придружаващата го документация, както и да предоставят инструкция и/или указание за употреба на български език, когато това се изисква от наредбите по чл. 7.

Чл. 4б. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Търговците са длъжни да продават само продукти с маркировка за съответствие и/или с декларация за съответствие, с инструкция и/или указание за употреба на български език, когато това се изисква от наредбите по чл. 7, и с обозначени върху продуктите наименование и адрес на управление на лицето, което пуска продукта на пазара и/или го пуска в действие.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За продуктите, които са проектирани и произведени съгласно изискванията на българските стандарти, с които се въвеждат хармонизирани европейски стандарти, се счита, че те съответстват на съществените изисквания, определени в наредбите по чл. 7.

## Глава втора

## РЕД ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОДУКТИТЕ

Чл. 6. (1) Министерският съвет възлага с решение на министри и на други органи на изпълнителната власт разработването на наредби, с които се определят съществените изисквания към продуктите.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Със съществените изисквания към продуктите се определят резултатите, които е необходимо да се постигнат, или рисковете, които трябва да се избегнат, за да се осигури защитата на живота и здравето на хората, безопасността на домашните животни, защитата на потребителите и опазването на околната среда и вещите.

Чл. 7. (1) Министерският съвет приема по предложение на определените в решението по чл. 6 министри и други органи на изпълнителната власт съответните наредби, с които се определят:

1. групите продукти, за които се определят съществените изисквания;
2. съществените изисквания към продуктите;
3. (изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) процедурите за оценяване на съответствието със съществените изисквания и начините на удостоверяване на съответствието;
4. необходимите документи и редът за получаване на разрешение за оценяване на съответствието, сроковете му за валидност, както и допълнителните специфични критерии към лицата, които оценяват съответствието, и задълженията им по процедурите за оценяване на съответствието;
5. правилата за нанасяне на маркировката за съответствие.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.).

## Глава трета

## ОЦЕНЯВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ПРОДУКТИТЕ СЪС СЪЩЕСТВЕНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Оценяването на съответствието на продукти със съществените изисквания на наредбите по чл. 7, наричано по-нататък "оценяване на съответствието", се извършва по процедури, които се образуват от конкретни модули на "Глобалния подход".

(2) Процедурите за оценяване на съответствието в зависимост от образуващите ги модули могат да се изпълняват от:

1. лицата, които пускат продуктите на пазара и/или ги пускат в действие;
2. трети лица, които са получили разрешение да извършат такива процедури, обявени в официалния бюлетин на Държавната агенция за метрология и технически надзор.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Разрешението за извършване на оценяване на съответствието се издава от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор.

(2) Разрешението за извършване на оценяване на съответствието на строителните продукти се издава от министъра на регионалното развитие и благоустройството по реда на глава трета от закона.

(3) Министърът на регионалното развитие и благоустройството предоставя на председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор данните по чл. 14 и информация за отнетите разрешения в 7-дневен срок от издаването или отнемането на разрешението.

Чл. 10. (1) Разрешението за извършване на оценяване на съответствието се издава на лице, което:

1. е регистрирано по Търговския закон или е създадено с акт на Министерския съвет;
2. разполага с необходимия персонал и технически средства за извършване на процедурите за оценяване на съответствието;
3. не е участвало, включително и наемният от него персонал, при проектирането, производството, доставката и монтажа на продуктите, чието оценяване ще извършва;
4. има нает персонал, който притежава:
  - а) професионален опит и техническа компетентност за оценяване на съответствието;
  - б) достатъчни познания за изискванията по отношение на извършваните дейности и практически умения за тяхното изпълнение;
  - в) необходимите способности за съставяне на протоколи, доклади и сертификати, които удостоверяват резултатите от извършените дейности;
5. може да гарантира безпристрастност и независимост на персонала си;
6. има застраховка за вредите, които могат да настъпят вследствие на неизпълнение на задълженията му;

7. персоналът му е обвързан с изискването за опазване на професионалната тайна относно информацията, която получава при извършване на дейността.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) В наредбите по чл. 7 се определят специфични критерии към лицата в зависимост от процедурите за оценяване на съответствието.

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лицето, което кандидатства за получаване на разрешение за извършване на оценяване на съответствието, подава писмено заявление, придружено от документите, определени в съответната наредба по чл. 7.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Когато лицето, което кандидатства за получаване на разрешение за оценяване на съответствието, представи сертификати за акредитация, с които се признава компетентността му като орган за сертификация на продукти и/или орган за сертификация на системи по качеството, и/или орган за контрол, издадени от Изпълнителната агенция "Българска служба за акредитация", и когато процедурата за оценяване на съответствието изисква съответната компетентност, се смята, че лицето отговаря на критериите по чл. 10, ал. 1, т. 2, 4, 5 и 7.

(3) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лицето, което кандидатства за получаване на разрешение за оценяване на съответствието, може да представи сертификати, издадени от чуждестранни органи за акредитация, и когато има международно споразумение за взаимното им признаване, по което Република България е страна, се смята, че отговаря на критериите по чл. 10, ал. 1, т. 2, 4, 5 и 7.

(4) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Компетентността на лицата по ал. 1 и изпълнението на специфичните критерии по чл. 10, ал. 2 се установява от органа, който издава разрешението за оценяване на съответствието.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) В срок до един месец от получаване на заявлението и документите по чл. 11, ал. 1 председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор или министърът на регионалното развитие и благоустройството организира проверка на място за установяване на техническата компетентност и способността на заявителя да изпълнява процедурите за оценяване на съответствието.

(2) Когато при проверката се установят несъответствия с изискванията или пропуски в представената документация, заявителят се уведомява писмено за това и му се дават указания за отстраняването им. В тези случаи срокът по ал. 3 спира да тече от деня на уведомяването до отстраняване на несъответствията.

(3) В срок до 3 месеца от подаване на заявлението и на документите по чл. 11, ал. 1 председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор или министърът на регионалното развитие и благоустройството издава разрешение или отказва издаването му с мотивирано решение, ако заявителят не отговаря на изискванията по чл. 10.

(4) Заявителят се уведомява писмено в 7-дневен срок от издаване на решението.

(5) В случаите по чл. 11, ал. 2 и 3 проверка на място не се извършва.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Разрешението за извършване на оценяване на съответствието се издава със срок на валидност, който се определя със съответната наредба по чл. 7.

Чл. 14. Разрешението за извършване на оценяване на съответствието съдържа:

1. наименование на органа, издал разрешението;
2. име/фирма, седалище, адрес на управление и представителство на лицето, на което се издава разрешението;
3. наименование на продуктите и процедурите за оценяване на съответствието им;
4. дата на издаване на разрешението и срок на валидност.

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Разрешението за извършване на оценяване на съответствието се отнема от органа по чл. 9, който го е издал, когато лицата, получили разрешението:

1. престанат да отговарят на някои от критериите по чл. 10;
2. не изпълняват задълженията си при извършване на процедурите за оценяване на съответствието.

(2) Разрешението за оценяване на съответствието, издадено в случаите по чл. 11, ал. 2, се отнема, когато Изпълнителната агенция "Българска служба за акредитация" отнеме сертификата за акредитация.

Чл. 16. Отказът да се издаде разрешение за извършване на оценяване на съответствието, както и решението за отнемане на разрешението подлежат на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За издаването на разрешения за оценяване на съответствието се събират държавни такси, чиито размери се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 18. Държавната агенция за метрология и технически надзор определя идентификационен номер на лицето, получило разрешение за извършване на оценяване на съответствието. На едно лице се определя един идентификационен номер независимо от броя на разрешенията, които е получило.

Чл. 19. (1) Държавната агенция за метрология и технически надзор води регистър на издадените и отнетите разрешения за извършване на оценяване на съответствието.

(2) Данните от регистъра се публикуват в официалния бюлетин на Държавната агенция за метрология

и технически надзор.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Регистърът съдържа данните по чл. 14 и идентификационния номер на оправомощеното лице.

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Съответствието на продуктите със съществените изисквания се удостоверява с маркировка за съответствие, с декларация за съответствие, когато такива се изискват от наредбите по чл. 7, и с техническо досие.

(2) Изискванията за съдържанието на декларацията за съответствие и на техническото досие се определят с наредбите по чл. 7.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лицата, които пускат продукти на пазара и/или ги пускат в действие, съставят на български език декларация за съответствие, когато такава се изисква от наредбите по чл. 7.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За продуктите, които имат маркировка за съответствие и декларация за съответствие, когато такива се изискват от наредбите по чл. 7, се смята, че съответстват на съществените изисквания и съответствието им е оценено по процедури, определени в наредбите по чл. 7.

Чл. 24. Министерският съвет с наредба определя правилата за използване и графичното изображение на маркировката за съответствие.

Чл. 24а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Когато Република България е страна по международно споразумение за признаване на резултатите от оценяване на съответствието и на маркировка, която е различна от определената с наредбата по чл. 24, се смята, че продуктите с такава маркировка съответстват на съществените изисквания и съответствието им е оценено по процедури, определени в наредбите по чл. 7.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лицата, които пускат продукти на пазара и/или ги пускат в действие, са длъжни да съхраняват техническото досие не по-малко от 10 години от последната дата на производство на продукта, освен ако съответната наредба не предвижда друг срок.

Чл. 26. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лицата, които пускат продукти на пазара и/или ги пускат в действие, са длъжни да съхраняват и, при поискване от органите за надзор на пазара, да представят техническото им досие и декларацията за съответствие.

Глава четвърта

#### НАДЗОР НА ПАЗАРА

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Надзорът на пазара се извършва, за да се осигури съответствието на продуктите, пуснати на пазара и/или пуснати в действие, с изискванията на закона.

(2) Надзорът на пазара се осъществява от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор чрез Главна дирекция "Надзор на пазара".

(3) За строителните продукти надзорът на пазара се осъществява от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(4) Надзорът на пазара за медицинските изделия се осъществява по реда на отделен закон.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Надзорът на пазара включва наблюдение, проверка за наличието на маркировка за съответствие и на инструкция и/или указание за употреба на български език, когато те се изискват от наредбите по чл. 7, проверка на декларацията за съответствие, проверка на частта от техническото досие, отнасяща се за съответствието на продуктите, или чрез изпитвания на образци или проби от продуктите, пуснати на пазара и/или пуснати в действие.

(2) Изпитването на продуктите не може да се извършва от лицата, които са участвали в оценяването на съответствието на същите продукти.

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Органите за надзор на пазара извършват наблюдението и проверките:

1. в търговските обекти, складовете и другите места за съхраняване и/или продажба на продукти на едро и грено;

2. в производствените, складовите и търговските помещения, където продуктите се пускат в действие или се използват съгласно предназначението им;

3. на панаирите, изложбите и демонстрациите в случаите по § 2 от допълнителните разпоредби.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) При проверките органите за надзор на пазара изискват от лицата, които пускат продукти на пазара и/или ги пускат в действие, декларация за съответствие и/или техническо досие, когато липсва маркировка за съответствие или тя е поставена в нарушение на изискванията на Наредбата за маркировката за съответствие със съществените технически изисквания към продуктите (ДВ, бр. 66 от 2000 г.).

(2) Органите за надзор на пазара изискват декларацията за съответствие и техническото досие и за продукти с маркировка за съответствие при съмнения, възникнали в резултат на наблюдение на пазара, писмени жалби и сигнали на други контролни органи, граждани и средства за масово осведомяване.

(3) Когато декларацията за съответствие и техническото досие не са достатъчни, за да се установи съответствието на продукта със съществените изисквания, органите за надзор на пазара вземат образци или проби от продукта за изпитвания.

Чл. 30а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Органите за надзор на пазара забраняват с предписание разпространението и/или използването на продукти, за които в резултат на проверките и изпитванията е установено, че не съответстват на съществените изисквания, и предписват на лицата, които са пуснали тези продукти на пазара и/или са ги пуснали в действие, да ги изтеглят от пазара.

(2) Когато несъответствието със съществените изисквания може да се отстрани, продуктите се пускат отново на пазара и/или се пускат отново в действие след оценяване на съответствието им.

(3) Когато несъответствието със съществените изисквания не може да се отстрани, лицата, които са пуснали продуктите на пазара и/или са ги пуснали в действие, ги унищожават за своя сметка по предписание на органите за надзор на пазара. Регът за унищожаване на продуктите се определя в наредбата по чл. 30г.

Чл. 30б. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Разходите за вземане на образци или проби и за изпитване са за сметка на лицата, които пускат продуктите на пазара и/или ги пускат в действие, когато продуктите не съответстват на съществените изисквания. Когато продуктите съответстват на съществените изисквания, разходите са за сметка на органите за надзор на пазара.

(2) Разходите за вземане на образци или проби от продукти без декларация за съответствие и техническо досие и разходите за изпитването им са за сметка на лицето, което ги пуска на пазара и/или ги пуска в действие, независимо от получените резултати.

Чл. 30в. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Органите за надзор на пазара предписват на лицата, пуснали продукти на пазара и/или пуснали продукти в действие без маркировка за съответствие, без декларация за съответствие и без техническо досие, да спрат разпространението и/или използването им до извършване на оценяване на съответствието им.

Чл. 30г. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) При извършване на проверки органите за надзор на пазара могат да поискат съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи и от компетентните органи на местното самоуправление.

Чл. 30д. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Министерският съвет с наредба определя условията и реда за извършване на надзор на пазара.

Чл. 30е. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) В случаите по чл. 30а органите за надзор на пазара изнасят пред средствата за масово осведомяване следните данни за продукти:

1. вид и количество на продуктите;
2. търговската им марка;
3. опасността или риска, свързани с употребата на продуктите;
4. резултатите от проверката;
5. предприетите мерки;
6. лицата, които са ги пуснали на пазара и/или са ги пуснали в действие.

Чл. 30ж. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Органите за надзор на пазара имат право:

1. на свободен достъп до местата по чл. 29, т. 1 и 2;
2. да изискват от лицата, които пускат продукти на пазара и/или пускат продукти в действие, декларация за съответствие, техническо досие и инструкция и/или указание за употреба на български език, когато те се изискват от наредбите по чл. 7;
3. да изискват от търговците инструкция и/или указание за употреба на продуктите на български език, когато те се изискват от наредбите по чл. 7;
4. да вземат образци или проби от продуктите за изпитвания;
5. да получават необходимата информация за извършване на надзор на пазара.

(2) Служителите в Главна дирекция "Надзор на пазара" се застраховат за сметка на бюджета на Държавната агенция за метрология и технически надзор срещу злополука, настъпила при или по повод изпълнение на служебните им задължения.

(3) Лицата, които пускат продукти на пазара и/или пускат продукти в действие, и търговците по чл. 4б са задължени да осигуряват достъп до местата по чл. 29, т. 1 и 2 и да оказват съдействие на органите за надзор на пазара при изпълнение на техните задължения.

Чл. 30з. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Органите за надзор на пазара са длъжни:

1. да използват получените документи и информация само за целите на надзор на пазара;
2. да се легитимират при извършване на проверките.

Глава пета

#### ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР НА СЪОРЪЖЕНИЯ С ПОВИШЕНА ОПАСНОСТ

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Експлоатацията на съоръжения с повишена опасност, както и устройството и монтажът на тези от тях, за които няма съществени изисквания, определени с наредбите по чл. 7, трябва да съответстват на технически изисквания, правила и норми за безопасност, определени с наредби на Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Министерският съвет приема наредбите по ал. 1 по предложение на председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор.

Чл. 32. (Доп. - ДВ, бр. 107 от 2003 г.) Съоръжения с повишена опасност по смисъла на този закон са: парни и водогрейни котли, котли с органични топлоносители, съдове, работещи под налягане, тръбопроводи за пара и гореща вода, газови съоръжения, тръбопроводи и инсталации за природен газ и втечнени въглеводородни газове, ацетиленови уредби, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи, асансьори, повдигателни съоръжения, въжени линии и ски-велекове.

Чл. 33. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Съоръженията с повишена опасност, за които няма наредби по чл. 7 подлежат на технически надзор при тяхното проектиране, монтаж, поддържане, ремонтниране и експлоатация за спазване на техническите изисквания, правилата и нормите, определени с наредбите по чл. 31.

(2) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Съоръженията с повишена опасност, за които има наредби по чл. 7, подлежат след пускането им в експлоатация на технически надзор за съответствието им с техническото им досие и за съответствието на тяхната експлоатация с техническите изисквания, правила и норми, определени в наредбите по чл. 31.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2002 г., предишна ал. 2, изм., бр. 93 от 2002 г.) Не подлежат на технически надзор по реда на този закон съоръженията с повишена опасност, разположени на територията на ядрени централци, на плавателни и летателни средства и в подземни рудници и мини.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Техническият надзор на съоръженията с повишена опасност се осъществява от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор чрез Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" и от лица, получили лицензия за това от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор, наричани по-нататък органи за технически надзор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Министерският съвет определя с наредба видовете съоръжения с повишена опасност, чийто надзор се осъществява от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор, и видовете съоръжения с повишена опасност, чийто надзор се осъществява от лица, получили лицензия за това, както и условията и реда за издаване на лицензиите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лицата, получили лицензия да осъществяват технически надзор, трябва да имат застраховка за вредите, които могат да причинят вследствие на неизпълнение на задълженията си на собствениците или ползвателите на съоръжения с повишена опасност или на трети лица.

(4) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Инспекторите от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" се застраховат за сметка на бюджета на Държавната агенция за метрология и технически надзор срещу злополука, настъпила при или по повод изпълнението на служебните им задължения.

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор издава лицензии за срок 5 години за осъществяване на технически надзор на съоръженията с повишена опасност на:

1. лица, осъществяващи надзора въз основа на договор със собственика или ползвателя на съоръжения с повишена опасност;

2. структурно обособени части на предприятия или организации, пряко подчинени на ръководителя им - за осъществяване на технически надзор върху съоръженията с повишена опасност, които са собственост или се ползват от предприятието или организацията.

(2) Лицата по ал. 1, които кандидатстват за получаване на лицензия, трябва:

1. да са регистрирани по Търговския закон или да са създадени със закон, с акт на Министерския съвет или на друг държавен орган;

2. да не са обявени в несъстоятелност или да не се намират в производство за обявяване в несъстоятелност или в ликвидация;

3. да разполагат с персонал, който притежава квалификация и/или правоспособност, необходими за осъществяване на технически надзор на съоръженията с повишена опасност;

4. да притежават материално-технически условия и средства за осъществяване на технически надзор на съоръженията с повишена опасност;

5. да не участват в проектирането, производството, доставката, монтирането, използването, ремонтiranето или поддържането на видовете съоръжения с повишена опасност, чийто технически надзор осъществяват;

6. да не участват в капитала, управлението или контрола на търговски дружества, които извършват дейностите по т. 5.

(3) Лицензията съдържа:

1. наименованието, седалището и адреса на лицензираното лице;

2. номера на фирменото дело или наименованието на акта, с който е създадено лицето;

3. наименованието на структурното звено, което ще осъществява технически надзор - в случаите по ал. 1, т. 2;

4. видовете съоръжения с повишена опасност, за които лицето се лицензира да осъществява технически надзор;

5. начален и краен срок на действие на лицензията.

(4) Председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор отказва да издаде лицензията, когато лицата по ал. 1 не отговарят на някое от изискванията по ал. 2. Отказът да се издаде лицензия се мотивира писмено и подлежи на обжалване по реда на Закона за Върховния административен съд.

(5) Председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор отнема лицензията при:

1. прекратяване на търговеца или на юридическото лице;

2. промени в обстоятелствата, при които лицензията е издадена;

3. липса на застраховка по чл. 34, ал. 3;

4. установяване от инспекторите от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор", че лицата, получили лицензия, не изпълняват задълженията си съгласно закона и наредбите по прилагането му.

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Органите за технически надзор заберяват за съответствието им с техническите изисквания, правила и норми, определени с наредбите по чл. 31:

1. (изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) проектантската и конструкторската документация за производство на съоръжения с повишена опасност, за които няма наредби по чл. 7;

2. (доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) проектите на строежите, в които ще функционират съоръжения с повишена опасност, като се спазват изискванията на чл. 143 от Закона за устройство на територията;

3. (изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) проектите и техническата документация за ремонт на съоръженията.

Чл. 36. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Дейностите по поддържане, ремонтirане и преустройство на съоръженията с повишена опасност се извършват от лица, които са получили разрешение за това от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор или оправомощени от него длъжностни лица от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор".

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор или оправомощените от него длъжностни лица от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" установяват наличието на условията за производството и монтажа на съоръженията с повишена опасност, определени в наредбите по чл. 31, за които няма наредби по чл. 7.

Чл. 38. Продавачът на съоръжения с повишена опасност е длъжен да предостави на купувача и чертежи, сертификати, инструкции за монтаж и експлоатация и други необходими документи на български език за безопасно монтиране, експлоатация, ремонтirане и поддържане на съоръжението.

Чл. 39. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Собственикът или ползвателят на съоръжение с повишена опасност е длъжен да го регистрира пред органите за технически надзор и да им предостави техническата му документация.

(2) Органите за технически надзор водят регистър на съоръженията с повишена опасност съгласно изискванията и реда, определени с наредба, издадена от Министерския съвет.

Чл. 40. (Доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Съоръженията с повишена опасност, за които няма наредби по чл. 7 се пускат в експлоатация след издаване на писмено разрешение за това от органите за технически надзор.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Изискванията, условията и редът за издаване на разрешенията по чл. 36 и 40 и за регистрация по чл. 39, ал. 1 се определят с наредбите по чл. 31.

Чл. 42. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Органите за технически надзор извършват първоначални, периодични и внезапни прегледи, проверки и изпитвания на съоръженията с повишена опасност, както и проверки на предприятията, сградите и другите обекти, в които съоръженията се произвеждат, монтират, поддържат, ремонтират и експлоатират.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Редът за извършване на прегледите, проверките и изпитванията по ал. 1 на отделните видове съоръжения с повишена опасност се определя с наредбите по чл. 31.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Разходите за командироване на инспекторите от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" за извършване на технически прегледи, проверки и изпитвания по ал. 1 са за сметка на техните собственици или ползватели.

Чл. 43. За заверка на документи по чл. 35, за издаване на разрешения по чл. 36, 37 и 40 и за технически прегледи, проверки и изпитвания на съоръжения с повишена опасност по чл. 42, ал. 1, извършени от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор", се събират държавни такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Собствениците или ползвателите на съоръжения с повишена опасност са длъжни да осигурят обслужването им от персонал, който има необходимата квалификация и правоспособност. Броят на персонала се определя в проекта на съоръжението или от органите за технически надзор.

Чл. 45. (1) Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор":

1. съгласува учебните програми и планове за обучение в училищата и курсовете за придобиване на правоспособност за обслужване на съоръжения с повишена опасност;

2. разрешава провеждането на курсовете по т. 1;

3. издава документи за правоспособност за обслужване на съоръжения с повишена опасност.

(2) Министърът на образованието и науката и министърът на труда и социалната политика по предложение на председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор приемат наредби за условията и реда за придобиване на правоспособност за упражняване на професии по обслужване на съоръжения с повишена опасност.

Чл. 46. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Собственикът или ползвателят на съоръжения с повишена опасност е длъжен да:

1. осигури безопасна и безаварийна експлоатация на съоръженията и да ги поддържа в съответствие с техническите изисквания, норми и правила за безопасност;

2. изработи производствена инструкция въз основа на техническата документация и инструкциите за монтаж и безопасна експлоатация на съоръженията и съобразно особеностите на обекта, в който те се експлоатират; в инструкцията се определят задачите, функциите и отговорностите на обслужващия персонал, редът за пускане, обслужване и спиране на съоръженията, действията при аварийни спираня и при аварии и злополуки;

3. осигури ефективен контрол на работата на съоръженията с повишена опасност и на обслужващия персонал;

4. състави и съхранява техническо досие на всяко съоръжение, което да съдържа техническата му документация, чертежите, изчисленията и документите за извършени ремонти, както и всички документи, издадени от органите за технически надзор;

5. има ревизионна книга за всяко съоръжение, в която органите за технически надзор записват резултатите от извършените надзорни дейности, както и предписанията за отстраняване на констатираните нарушения;

6. изпълнява и контролира изпълнението от обслужващия персонал на предписанията, дадени от органите за технически надзор;

7. уведомява Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" и други държавни органи съобразно тяхната компетентност за всяка авария или злополука, възникнала при експлоатацията на съоръженията с повишена опасност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Собственикът или ползвателят и обслужващият персонал са длъжни да не допускат експлоатация на съоръжения:

1. с устройство, което не съответства на нормативните изисквания;

2. които показват повреда или неизправност при работа;

3. на които не е извършен технически надзор съгласно изискванията на този закон и на наредбите по неговото прилагане.

Чл. 47. Главна дирекция "Инспекция за гържавен технически надзор" обследва и анализира причините и условията за възникването на аварии и злополуки със съоръжения с повишена опасност и предприема необходимите мерки за предотвратяване на аварии.

Чл. 48. Органите за технически надзор имат право на достъп до съоръженията с повишена опасност и обектите, в които те се произвеждат, монтират, подгържат, ремонтират и експлоатират, независимо от формата на собственост, както и да получават от собствениците, работодателите, длъжностните лица, работниците, служителите и други лица всички необходими за извършване на надзорната дейност сведения, документи, помощни средства и персонал, проби и материали за изпитвания и изследвания.

Чл. 49. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За неизпълнение на установените изисквания в тази глава и в наредбите по чл. 31 инспекторите от Главна дирекция "Инспекция за гържавен технически надзор" прилагат следните принудителни административни мерки:

1. да издават задължителни писмени предписания на собственици, работодатели, длъжностни и други лица;

2. да разпореждат писмено спиране на експлоатацията на предприятията и/или съоръжения с повишена опасност.

(2) При неизпълнение на разпореждане за спиране експлоатацията на предприятие или съоръжение с повишена опасност те се спират със съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи и на Дирекцията за национален строителен контрол към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(3) Принудителните административни мерки могат да се обжалват по реда на Закона за административното производство. Жалбата не спира изпълнението на мерките.

Глава шеста

#### АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 50. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лице, което пуска продукти на пазара и/или пуска продукти в действие в нарушение на разпоредбите на чл. 3 и 4, се наказва с имуществена санкция от 5000 до 15 000 лв.

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лице, което състави и/или използва декларация за съответствие със съдържание, което не съответства на съдържанието, определено с наредбите по чл. 7, се наказва с глоба от 3000 до 8000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв., ако с деянието не се извършва престъпление.

Чл. 51а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лице, което пуска на пазара и/или пуска в действие продукти с маркировка за съответствие в нарушение на Наредбата за маркировката за съответствие със съществените технически изисквания към продуктите, се наказва с глоба от 300 до 800 лв. или с имуществена санкция от 500 до 1000 лв.

Чл. 51б. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лице, което пуска на пазара и/или пуска в действие продукти с маркировка за съответствие, без да е оценено съответствието им със съществените изисквания с тях, се наказва с глоба от 3000 до 8000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

Чл. 51в. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лице, което пуска на пазара и/или пуска в действие продукти без декларация за съответствие, когато такава се изисква от наредбите по чл. 7, се наказва с глоба от 500 до 800 лв. или с имуществена санкция от 500 до 1000 лв.

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лице, което пуска продукти на пазара и/или пуска продукти в действие в нарушение на разпоредбите на чл. 25 и 26, се наказва с имуществена санкция от 2000 до 10 000 лв.

Чл. 52а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Лице, което пуска на пазара и/или пуска в действие продукти, без да е посочило върху тях наименованието и адреса си на управление или без инструкция и/или указание за употреба на български език, се наказва с глоба от 200 до 500 лв. или с имуществена санкция от 300 до 1000 лв.

Чл. 52б. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Търговец, който продава продукти без маркировка за съответствие, се наказва с глоба 500 лв. или с имуществена санкция 1000 лв.

Чл. 52в. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Търговец, който продава продукти без декларация за съответствие, когато такава се изисква от наредбите по чл. 7, се наказва с глоба 800 лв. или с имуществена санкция 1500 лв.

Чл. 52г. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Търговец, който продава продукти без обозначение на наименованието или адреса на управление на лицето, което ги пуска на пазара и/или ги пуска в действие, се наказва с глоба 250 лв. или с имуществена санкция 500 лв.

Чл. 52д. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Търговец, който продава продукти без инструкция и/или указание за употреба на български език, се наказва с глоба 200 лв. или с имуществена санкция 500 лв.

Чл. 53. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За неизпълнение или нарушение на задължителните предписания по чл. 30а, ал. 1 и 3 и чл. 30в виновните лица се наказват с глоба от 300 до 1000 лв. или с имуществена санкция от 500 до 2000 лв.

Чл. 54. (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 50, 51, 51а, 51в, 52, 52а - 52г и 53 се съставят от длъжностни лица, определени от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор или от министрите, на които е възложено разработването на наредби по чл. 7.

(2) Наказателните постановления се издават от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор.

(3) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Не подлежат на обжалване наказателни постановления, с които е наложена глоба или имуществена санкция до 500 лв. включително.

Чл. 55. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За неизпълнение или нарушение на разпоредбите на чл. 36, 44, чл. 46, ал. 1, т. 1, 6 и 7 и ал. 2 или при неизпълнение на принудителните административни мерки по чл. 49, ал. 1 физическите лица се наказват с глоба от 500 до 10 000 лв., а юридическите лица и еднoличните търговци - с имуществена санкция в същия размер.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За други нарушения на глава пета на закона и наредбите по неговото прилагане наказанието е глоба или имуществена санкция от 100 до 2000 лв.

Чл. 56. Който пречи на органите за надзор на пазара и органите за технически надзор да изпълняват служебните си задължения, се наказва с глоба от 200 до 2000 лв.

Чл. 57. Когато нарушенията на този закон или разпоредбите по прилагането му са извършени от лицата, които обслужват съоръжения с повишена опасност, нарушителите могат да бъдат лишени от придобитата правоспособност за срок от един месец до две години.

Чл. 58. (1) Нарушенията на глава пета на закона и разпоредбите по нейното прилагане се установяват с актове, съставени от инспекторите от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор".

(2) Наказателните постановления се издават от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор или от оправомощени от него длъжностни лица.

(3) (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Не подлежат на обжалване наказателните постановления, с които е наложена глоба до 600 лв. включително или имуществена санкция до 1000 лв. включително.

Чл. 59. Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

## ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

### § 1. По смисъла на закона:

1. "Продукт" е материален резултат от дейности или процеси, включващи технически средства, преработени материали и други.

2. "Хармонизиран европейски стандарт" е европейски стандарт, приет от европейска организация по стандартизация в изпълнение на мандат на Европейската комисия, чийто номер и връзка с директива се публикува в Официален вестник (Official Journal) на Европейските общности.

3. "Пускане на пазара" е предоставянето на продукта безплатно или срещу заплащане за първи път, при което той преминава от етапа на производство или внос към етапа на разпространение и/или използване.

4. "Пускане в действие" е моментът, при който продуктът преминава в етап на първо ползване от крайния потребител.

5. "Производител" е всяко физическо или юридическо лице, което е отговорно за проектирането и производството на продукт и/или предоставянето на продукта от негово име или променя, съществено модифицира и преправя продукта с оглед на пускането му на пазара или за собствени нужди.

6. "Оценяване на съответствието" е систематично изследване на степеня, в която продукт или процес отговаря на съществените изисквания.

7. "Акредитация" е процедура, чрез която упълномощен орган официално признава, че даден орган или лице е компетентен да изпълнява определени задачи.

8. "Надзор на пазара" е съвкупност от методите, процедурите и дейността на институциите, необходими, за да се осигури продуктите на пазара да отговарят на изискванията, приложими към тях, да имат съответната маркировка и да са придружени от необходимата техническа документация.

9. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) "Ползвател" е всяко физическо или юридическо лице, което ползва съоръжения с повишена опасност по силата на договор или на друго правно основание.

10. (Нова - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) "Търговец" е всяко лице, което предоставя безплатно или срещу заплащане продукти на потребител и е различно от лицето, което пуска продуктите на пазара и/или ги пуска в действие.

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Лицата, които представят на панаири, изложби и демонстрации продукти, които не са оценени за съответствие със съществените изисквания, са длъжни да обявят това, както и че те не се пускат на пазара и/или не се пускат в действие и да предприемат необходимите мерки, за да гарантират безопасността по време на представянето.

(2) Органите за надзор на пазара предприемат действия, за да установят изпълнението на задълженията по ал. 1.

§ 3. (1) Наименованията и регистрационните номера на българските стандарти, въвеждащи хармонизирани европейски стандарти, се публикуват в официалния бюлетин на Държавната агенция за метрология и технически надзор. При публикуването на стандартите задължително се посочва връзката със съответната наредба.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Стандартите по ал. 1 се въвеждат идентично чрез публикуване на текста на стандарта в превод на български език или чрез потвърждаване за прилагане като български стандарти по реда на Закона за националната стандартизация.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Прилагането на български стандарти, въвеждащи хармонизирани европейски стандарти, е доброволно в областта на прилагане на наредбите по чл. 7, с изключение на наредбата, въвеждаща директивата на Съвета на Европейския съюз 89/106/ЕЕС (ОJ L 40 от 11.II.1989 г.) за уеднаквяване на законовите разпоредби на страните членки, отнасящи се до строителните продукти, изменена с директива 93/68/ЕЕС (ОJ L 220 от 30.VIII.1993 г.).

§ 3а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) За целите на прилагането на наредбата, която въвежда Директивата на Европейския съюз 73/23/ЕЕС (ОJ L 77 от 26.III.1973 г.) за хармонизация на законовите разпоредби на страните-членки, отнасящи се до електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението, изменена с Директива 93/68/ЕЕС (ОJ L 220 от 30.VIII.1999 г.), лицата, които изготвят експертен доклад за съответствието, получават разрешение по реда на глава трета.

§ 4. (Доп. - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) Техническият надзор на съоръженията с повишена опасност в системите на Министерството на отбраната, на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на транспорта и съобщенията се осъществява по реда на този закон и разпоредбите по прилагането му от техни специализирани органи под методическото ръководство на председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор. Организацията, задачите и функциите на тези органи се уреждат с правилници, издадени от съответните министри.

§ 4а. (Нов - ДВ, бр. 93 от 2002 г.) (1) Техническият надзор на съоръженията с повишена опасност, монтирани на подвижен железопътен състав, независимо от тяхната собственост, се осъществява от специализирания орган по § 4 на Министерството на транспорта и съобщенията.

(2) Правилата, нормите и изискванията за устройството и безопасната експлоатация на съоръженията по ал. 1, за които няма наредби по чл. 31, се определят с наредби на министъра на транспорта и съобщенията.

(3) За заверка на документите по чл. 35, за издаване на разрешения по чл. 36 и 40, за технически прегледи, проверки и изпитвания на съоръжения с повишена опасност по чл. 42, ал. 1, извършвани от специализирания орган на Министерството на транспорта и съобщенията по § 4, се събират държавни такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта и съобщенията.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) Председателят на Агенцията за ядрено регулиране или оправомощени от него длъжностни лица осъществяват контрол за техническата безопасност на съоръжения с повишена опасност на територията на ядрени централи.

§ 6. (Отм. - ДВ, бр. 18 от 2003 г.).

**ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА**

§ 7. Този закон отменя:

1. Член 54, чл. 199, ал. 2 и чл. 201, ал. 7 от Закона за териториално и селищно устройство (обн., ДВ, бр. 29 от 1973 г.; попр., бр. 32 от 1973 г.; изм. и доп., бр. 87 от 1974 г., бр. 3 и 102 от 1977 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 3 от 1980 г., бр. 45 от 1984 г., бр. 19 от 1985 г., бр. 36 от 1986 г., бр. 14 от 1988 г., бр. 31 от 1990 г.; попр., бр. 32 от 1990 г.; изм., бр. 15 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 63 от 1995 г., бр. 104 от 1996 г., бр. 41 и 79 от 1998 г.; попр., бр. 89 от 1998 г.; изм., бр. 124 и 133 от 1998 г., бр. 26 от 1999 г.).

2. Член 9 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд (ДВ, бр. 124 от 1997 г.).

**ЗАКОН**

за изменение и допълнение

на Закона за техническите изисквания към продуктите

(ДВ, бр. 93 от 2002 г., в сила от 2.12.2002 г.)

.....

Допълнителна разпоредба

§ 52. (В сила от 9.11.2002 г.) Навсякъде в закона думите "Държавната агенция по стандартизация и метрология" се заменят с "Държавната агенция за метрология и технически надзор".

Преходни и заключителни разпоредби

§ 53. Лицата, получили разрешение за извършване на оценяване на съответствието до влизане в сила на закона, могат да извършват оценяване на съответствието до изтичането на срока на действие на разрешението.

§ 54. Законът влиза в сила два месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 52, който влиза в сила от 9 ноември 2002 г.